

بنیادهای اومانیسیم رנסانس

نوشتۀ والتر اولمان

ترجمۀ هنری ملکمی

اولمان، والتر، ۱۹۱۰ - ۱۹۸۳ م. Ullmann, Walter
 بنیادهای اومانیزم رنسانس / نوشته والتر اولمان؛ مترجم هنری ملکمی.
 تهران: نشر پیله، ۱۳۹۹.
 ۴۴۴ ص. ۱۴/۵/۲۱×۵ س.م.
 978-622-974881-7

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور
 مشخصات نشر
 مشخصات ظاهری
 شابک
 وضعیت فهرست نویسی
 یادداشت

فیبا
 عنوان اصلی: Medieval foundations of Renaissance
 humanism, c1977.

انسان گرایی Humanism
 رنسانس Renaissance
 تمدن قرون وسطا Civilization, Medieval
 سال چاپ کتاب ۱۹۷۷ م.

ملکمی، هنری، ۱۳۳۰-، مترجم
 CB ۳۶۱
 ۱۴۴/۰۹۴
 ۷۳۸۱۳۲۳

ضوع
 رصوع
 موضوع
 سناسه افزوده
 شناسه افزوده
 رده بندز کنگره
 رده بندی دی.ری
 شماره کتابشناسی ملی

بنیادهای اومانیزم رنسانس

نویسنده: والتر اولمان

مترجم: هنری ملکمی

ناشر: پیله

نوبت و سال نشر: اول ۱۳۹۹

ناظر چاپ: مهدی سبحانی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نقش آور

صفحه آرا: قاسمی (رها)

تیراژ: ۳۳۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۴۸۸-۱-۷

قیمت: ۸۹,۶۰۰ تومان

آدرس دفتر نشر: مقابل دانشگاه تهران خیابان لبافی نژاد، شماره ۲۱۶ طبقه ۱

تلفن: ۰۶۶۴۸۱۶۴۱ - ۰۶۶۹۵۰۸۷۱ - ۰۳۸۷۶۲۵۹ - ۰۹۱۲

مرکز پخش: خیابان انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ ژاندارمری غربی، پلاک ۹۵، پخش کتاب آثار

تلفن دفتر پخش: ۰۶۶۴۶۰۲۳۳ - ۰۶۶۴۶۲۲۹۱ - ۰۲۱

هرگونه نقل، استفاده و اجرای تمام یا بخشی از این کتاب منوط به اجازه‌ی کتبی ناشر است.

فهرست

۷	مقدمه مترجم
۱۳	پیشگفتار
۱۹	مقدمه
۴۱	فصل اول: پیش زمینه: نوزایش جامعه قرن و ط
۶۹	فصل دوم: دنیوی شدن حکومت
۱۰۹	فصل سوم: سکولاریسم در جامعه
۱۶۷	فصل چهارم: نوزایش شهروند - محور
۲۱۵	فصل پنجم: اومانيسم سياسی
۲۶۷	فصل ششم: پیشرفت و دورنمای اومانيسم
۳۴۱	سخن آخر
۳۵۱	اختصارات (Abbreviations)
۳۵۵	یادداشت های نویسنده
۴۱۷	ضمیمه: سیر تحول فکری مؤلف
۴۳۹	نمایه

مقدمه مترجم

والتر اولمان (۱۹۱۱-۱۹۱۰) پژوهشگر اتریشی در دهه سی به انگلستان مهاجرت کرد و در آنجا عمر همان جا ماند. او یک مرجع شناخته شده در اندیشه سیاسی و فلسفی و به خصوص تئوری قانون است و در این راه دست به انتشار آثار بسیار به زبان انگلیسی زد.

در میان آثار اولمان، کتاب حاضر رجز کارهای متأخر اوست (۱۹۷۷). اولین کتابش در سال ۱۹۴۶ چاپ شد و بنابراین به نحوی این کتاب اوج بلوغ فکری نویسنده را نمایندگی می‌کند. برای فهم مفاد این کتاب و آشنایی با نویسنده (که اتفاقاً اولین کتابش به فارسی است) مفید می‌نماید که برزندگی فکری او نظری بیفکنیم. برای این کار یکی از شاگردانش مقاله‌ای در این خصوص نوشته است که بخشی از آن در مسیر تحول فکری مؤلف ترجمه و در پایان کتاب ضمیمه گردیده است.

اومانيسم در لغت به معنای دلبستگی به مسائل مربوط به نوع انسان است اما ما قصد نداریم آن را ترجمه کنیم زیرا تمام کتاب درباره این مفهوم صحبت می‌کند و معنایش در آخر برای خواننده روشن خواهد شد. رنسانس در لغت به معنای تجدید حیات یا احیای مجدد یا نوزایش یا بازگشت است ولی با R

بزرگ دوره‌ای تاریخی (حدوداً ۱۴۰۰ الی ۱۶۰۰ میلادی) اروپا است. بنابراین اومانيسم رنسانس در ظاهر به جنبشی در اروپا که در احیای مجدد فرهنگ و ادب قدیم پیشقدم شده است اشاره می‌کند.

اما در این کتاب که عنوان کامل اش بنیادهای قرون وسطایی اومانيسم رنسانس است اولمان قصد دارد نشان دهد که این جنبش ریشه در قرون چهاردهم و سیزدهم دارد و نخست با احیای مجدد انسان طبیعی (نه سر اومانيست) به شکل جنبش سیاسی - شهروندی ظهور کرده و به تدریج در رنسانس ثانوی شکل فرهنگی به خود گرفته است.

او می‌گوید که این رنسانس اومانيست را بدون بررسی زمینه کلیساشناسی^۱ آن نمی‌توان شناخت. توضیح آنکه در الهیات مسیحی کلیساشناسی جزء الهیات است و به معنای مطالعه کلیسا، آغازگاه مسیحیت، رابطه اش با مسیح، نقش کلیسا در رستگاری ابدی، مقررات اش، تقدیرش و رهبری اش است. اما اولمان در صفحه ۳۲ کتاب آن را به معنای کنش، زندگی و استدلال بر اساس تظاهرات عینی مسیحیت می‌گیرد که می‌تواند به معنای عام الهیات یعنی شناخت خداوند و هم چنین مذهب و دستگاه باورها نیز باشد.

اولمان توضیح می‌دهد که در مسیحیت اعتقاد دارند که انسان پس از ارتکاب گناه از بهشت رانده و به زمین هبوط کرده است. در این طبیعت زمینی او «گناهکار» و موجودی حیوانی است که به اصلاح^۳ نیاز دارد. این

1. ecclesiology

2. systematic theology

3. regeneration

دگرگونی با ظهور مسیح آغاز می‌شود. او برای توضیح آن از مناسک غسل تعمید استفاده می‌کند و می‌گوید آن موجود حیوانی اصلاح نشده در این مناسک غسل داده می‌شود و بدین ترتیب تولدی تازه می‌یابد و اصلاح می‌شود. تا قبل از آن انسان تولدی جسمانی یا طبیعی داشته است ولی پس از غسل تعمید گناهانش بخشیده و تولدی روحانی می‌یابد و بدین ترتیب عضوی از جماعت واحد کلیسای خداوند می‌شود. این مهم به خصوص در دوره سلطنت شارلمانی که به رنسانس کارولنژین^۱ معروف است، اتفاق می‌افتد.

از قرن یازدهم به بعد فرآیندی که در کتاب به تفصیل به آن پرداخته می‌شود، در یک زمان با فتنه یخی موسوم به «جدال انتصاب»^۲ انسان طبیعی رفته با آب تعمید در بار باز می‌گردد و سوار بر سرنوشت خود موجب جنبش اومانیست می‌شود. تئوسیه آنکه پاپ گرگوری هفتم میل داشت بر همه پادشاهان و به ویژه شایسته امپراتور سیادت کند. در سال ۱۰۷۵ دستوری در خصوص ممنوعیت انتصابات توسط افراد غیرروحانی به تصویب شورای کلیسا رساند و همین امر منجر به مبارزه قدرت میان امپراتور هانری چهارم و پاپ گرگوری هفتم گردید. پاپ تهدید خود را مبنی بر تکفیر هانری در سال ۱۰۷۶ عملی کرد. در ماه ژانویه سال ۱۰۷۷ میلادی در قلعه کانوسا^۳ هانری به ملاقات گرگوری آمد تا از پاپ بخرسند که حکم تکفیر او را لغو کند. مسئله انتصابات غیرروحانی در سال ۱۱۲۲ موقتاً به

1. Carolingian Renaissance (790-900)

2. Investiture Conflict

3. قلعه و محلی در شمال ایتالیا

این ترتیب حل شد که پاپ و امپراتور به نوعی توافق دست یافتند که براساس آن برای هر یک سهمی در این امر در نظر گرفته شود. لیکن این بحث در تمام دوران قرون وسطی ادامه داشت.

در نتیجه این استقلال کلیسا حکومت سکولار (یعنی خارج از مذهب و دینیت‌ها و تعهدات کلیسا) می‌شود و امپراتور بخش الهی خود را به کلیسا واگذار می‌کند. پس از دنیوی شدن حکومت، جامعه نیز به دنبال آن سکولار (طبیعی) می‌شود. انسان طبیعی اعاده و این بار به شکل شهروند ظهور می‌کند. مانیایی که برای راهبری مؤمن مسیحی دستورالعمل‌های فراوانی در دسترس دارد، این هدایت این موجود جدید «شهروند» هیچ راهنمایی وجود نداشت. این است که اومانیست در لباس وکلای عرفی ظهور می‌کند و با برگشت به تئواریافتن «قانون رم» و آموزه‌های آن این خلاء را پر می‌کند. ظهور دوباره «شریت» انسان پل بین دنیای قدیم و جدید است که در کتاب به طور مفصل به آن پرداخته شده است.

از طرف دیگر با ترجمه آثار ارسطو در قرن سیزدهم این نوزایش «شهروند» به تئوری خود دست می‌یابد. ارسطو توضیح می‌دهد که انسان طبیعی مانند سایر موجودات زنده در خود قوایی دارد که می‌تواند به موجب رشد و تحول او شده و به «غرض» خود برسد و البته در پایان زوال یافته و با مرگ این چرخه زندگی تمام می‌شود. اما این چرخه در نوع انسان ابدی است. بنابراین موتور تغییرات اجتماعی کتره‌ای و عارضی داده شده از یک الاهی یا موجودات خارجی نیست بلکه درون انسان است. مفهوم علمی یونانی *physis* به استعاره «رشد» اشاره دارد. این استعاره به وسیله رمی‌ها به غلط

natura ترجمه شد که به اسم طبیعت nature می‌رفت که پرنفوذترین تمثیل دوران شود.

بدین ترتیب خواندن آثار اولمان برای کسانی که تمایل دارند با خاستگاه تمدن غرب آشنا شوند بسیار کارساز است، زیرا نطفه این تمدن در قرون وسطی (حدوداً سال ۵۰۰ الی ۱۳۰۰ پس از میلاد مسیح) بسته شده و به مرور رسد و به بلوغ رسیده است. آشنایی ما ایرانیان با تمدن غرب در قرن نوزدهم و در دوران بلوغ این تمدن بوده است که به شکل استعمار و استثمار ظاهر می‌شود. در این ۲۰۰ سال اخیر ما هیچگاه نتوانستیم به گونه این تمدن غرب بزنیم. این کتاب و دیگر آثار اولمان همان طور که توضیح داده شد به دوران قرون وسطی اروپا می‌پردازد و بنابراین ما را با این پدیده در زهدان تاریخ اش آشنا می‌سازد و متوجه می‌کند که این تمدن حاصل تصادفی چند بیش نبوده است.

و اما کلامی چند در مورد ترجمه، تعدادی که بالای کلمات است معروف واژه فارسی مترادف انگلیسی است که ترجمه انتخاب کرده و پانویس شده است. (تعدادی که در [] قرار دارد، یادداشت‌هایی فرستاده است که در آخر کتاب بدون ترجمه آمده است. برای یکدستی واژه‌های مذهبی از انجیل عیسی مسیح، ترجمه فارسی هزاره نو، انتشارات ایلام انگلستان، سال ۲۰۰۶ و معادل اسامی لاتین به فارسی از ویکی پدیا استفاده شده است).

ترجمه این کتاب را به همسر عزیزم برای قدردانی چهل سال همسفری تقدیم می‌کنم.

م.م.

تهران - مهرماه ۱۳۹۹